

Gedicht van Tamara Tromp, voorgedragen door Melanie van de Noordgouw

*Pas als het donker is
weet je dat het licht was.
Ik, niets anders dan licht geproefd,
zag alleen een glimp van donker
op het journaal en in schoolboeken.*

*Ik leef zonder honger,
zonder schoten om de hoek,
zonder raketten als strepen door de lucht,
zonder angst voor razzia's
zonder...*

*Zonder wat?
Geen benul van het donker,
en gelukkig maar.
Herdenk het donker
zodat je het licht kunt zien,
ervan kunt genieten
en het over de wereld kunt verspreiden.*

Overdenking 13 April 2023

Verlangen naar Licht

Ja het is Licht. Wat mogen we blij en dankbaar zijn dat we hier bij elkaar kunnen komen om te gedenken. Zonder angst voor bommen, schoten om de hoek, opgepakt te worden voor onze ideeën.

Pas als je het duister ervaart, ken je het licht. Hoe bijzonder om de hele nacht door het donker te lopen om dan hier bij zonsopkomst erbij te zijn, zoals de deelnemers uit Elburg. En ook U bent vanmorgen vroeg opgestaan om hier te zijn.

Dat zeggen de paadjes rond het kruis: dit is een plek van samenkomst uit alle richtingen. In 1945 waren er niet genoeg mensen om de bruggen te verdedigen opdat de geallieerden die al aan de overkant van de IJssel waren sneller konden doorstoten naar het Westen. Uit alle richtingen zijn toen verzetsmensen opgetrommeld om te helpen. Ze stonden er alleen voor. De beloofde steun uit Londen bleef uit.

Wat hier gebeurde, gebeurt nu in Oekraïne, we kennen het van het journaal, vreselijk, maar wel ver weg. Daarom hebben we dit jaar de portretten bij de namen gezocht. Echte mensen, met een gezicht, een geschiedenis. Mensen waar van gehouden werd, ze werden liefgehad.

Als we op TV gruweldaden zien, oorlogsmisdaden in de Dombas, burgers die zogenaamd "per ongeluk" sneuvelen, dat maakt ons boos. Het raakt ons. Bedenk dan, dat is ook hier gebeurd. Buren die achter de koeien vandaan getrokken werden en tegen de muur gezet. Deze muur.

(kijk naar het kruis) Het zwaard vertelt het verhaal: hier is gevochten. Dat zwaard werd een kruis. Een echt Goede Vrijdag kruis. "Jezus van Nazaret, koning van de Joden." Stond er op het bordje. Was Hij niet de Bevrijder? De Messias, waar op gewacht, gehoopt werd? Die hoop, het licht, ging uit aan het kruis. Volgens Lucas werd het 3 uur lang duister over het hele land.

Maar het werd Pasen en 2000 jaar later kennen we nog de naam van deze mens, deze zoon, die zijn leven gaf voor zijn vrienden, als een belofte van Hoop en Licht

(wijs op portretten) Zie hoe jong deze mensen waren. De meesten jonger dan deze Jezus van 33 jaar. Ze waren de hoop van hun ouders, de hoop van hun jonge geliefden, hoop voor hun broers en zusters, voor een enkeling ook de hoop van zijn kinderen. Ze waren vol levensverlangen, vol onvervulde toekomst.

Daarom leg ik hier het liefst bloesem. Perenbloesem, prachtig uitbottend leven. Maar het is afgesneden. Nooit zal het meer vrucht dragen. Nooit meer komt het tot bestemming. Alle belofte van Lente en Leven is afgesneden. Het ligt hier straks te verwelken.

Ik zeg het liever niet, maar moet het toch zeggen. Nooit sinds de oorlog 40-45 is de wereld zo donker geweest als nu. Kerncentrales die beschoten worden en gelukkig nog niet zijn ontploft. Nooit was een kernoorlog zo dichtbij. *(pauze)* En afgezien van deze schokkende plotselinge oorlogsbedreigingen is er de permanente dreiging waar we in volle vaart op blijven afstevenen: de opwarming van de aarde die binnen enkele jaren niet meer te stoppen is.

Je kunt bij deze donkerte je schouders ophalen en denken en zeggen: “wat vreselijk dat dit ons overkomt, maar wat kan ik er als klein nietig mens aan doen?”. Of je kunt het als een opdracht zien: je leven inzetten om te stoppen wat niet te stoppen lijkt, je inzetten voor de bevrijding, voor hoop en licht.

Met te weinig mensen, te weinig middelen, te weinig draagvlak, zonder beloofde hulp uit Londen, toch maar, juist dan maar, fietsen door de nacht naar de plek waar ze heel goed wisten dat kon gebeuren wat gebeurde: hun veel te jonge leven werd afgeknipt, als bloesem die nooit meer vrucht zal dragen.

Daarom daagt dit monument ook altijd uit tot kiezen: het leven opnemen, verder dragen, een stukje van de hoop die zo de bodem ingeslagen werd, verder dragen. Actief bouwen aan hoop. De pijn en angst die je voelt omzetten in een kracht om te werken aan een toekomst.

Wie het donker kent, waardeert het Licht. Wie onderdrukking kent, waardeert de vrijheid. Wie zich realiseert dat bevrijding niet vanzelf komt, gaat met de moed der wanhoop deze brug helpen bewaken. Je heb de duisternis leren kennen en verlangt naar het Licht.

· — ·

We leggen nu bloemen. Eerst de nabestaanden van de betrokken families, daarna de gemeentebesturen uit Heerde en Elburg; daarna de leerlingen van de Horsthoekschool en de Noordgouw en vervolgens alle anderen die gekomen zijn van verweg of hier uit de buurt, om te gedenken en om de hoop levend te houden en verder te dragen.

· — ·

We gaan nu het lied zingen van een verzetsstrijder die de hoop was van het Volk der Nederlanden, een Europeaan, een Fries geboren op de Dillenburg toen dat nog lang geen Duitsland was, die een prinselijk leven had kunnen leiden in Zuid-Frankrijk, trouw beloofde aan een onderdrukkende Spaanse Koning, maar koos voor de Nederlanden en daarom vermoord werd: Wilhelmus van Nassaue.

· — ·

Van harte bent u uitgenodigd samen koffie te gaan drinken in de schuur van Bram Vinke: Oenerweg 14a. Fijn dat U erbij was.

Overdenking 13 April 2023, Henk van Apeldoorn